

KOLLÉGIUM

Szakmai - módszertani, információs folyóirat

A tartalomból:

Baráti sporttalálkozó 5. old.

Kollégiumi felmérés 6. old.

Mit üzenhet a család? 9. old.

XIV. évfolyam

2004.

10.szám

*Mezőgazdasági és Élelmiszeripari
Középiskola és Szakiskola Kollégiuma,
Kiskunfélegyháza*

A népi kollégiumok külső támogatói

A Györfly Kollégiumnak és később a népi kollégiumi rendszer gyors kiépülésének és eredményes működésének egyik lényeges tényezője volt, hogy valóságos társadalmi igényt, a szegényebb néprétegek tehetséges gyermekei tanulását, társadalmi felemelkedését szolgálták. Ezt a célt széles körű társadalmi elismerés kísérte és a haladó értelmiségiek nagyarányú közvetlen segítségére támaszkodhatott a fővárosban és az ország más városaiban is.

A kollégiumi rendezvényeken magas posztot betöltő politikusok, országosan ismert művészek, elismert tudósok, közismert személyiségek vettek részt, segítettek, támogatták a kollégiumok munkáját.

A NÉKOSZ tehát nemcsak önmagára, hanem a széles körű kollégiumépítő és patronáló mozgalomra is támaszkodhatott. A kevésbé közismert személyiségek közül kettőt kívánok röviden tárgyalni.

Markos és a NÉKOSZ

Markos György is azok közé a tevékeny értelmiségiek, közszereplők közé tartozott, akik személyes közreműködésükkel segítettek a népi kollégiumok eredményes tevékenységét.

Erdélyi József joghallgató, Györfly kollégista 1943. november 6-án a következőket jegyezte be a kollégiumban rendszeresen vezetett naposkönyvbe: „este Kerék Mihály előadása elmaradt, helyette váratlanul és véletlenül Mar-

kos György ugrott be. A mezőgazdaság helyzetéről és szerepéről igen értelmes és jó előadást tartott. Nagyszerű vita fejlődött ki utána. Sokat nyertünk az előadásból. A beugrott előadó még talán többet adott nekünk, mint az eredetileg tervbe vett előadó.” (*A fényes szelek nemzedéke. Népi kollégiumok 1939-1949. Akadémiai Kiadó. 1978. 271.o.*)

Markos György 1946. február 7-én és 13-án Magyarország mezőgazdaságáról, 19-én a világgazdaságról, 28-án pedig Magyarország iparáról tartott előadást a Györfly Kollégiumban – tudjuk meg Pető Sándor feljegyzéséből, aki a kollégium jegyzője volt. (*ugyanott 448-449.o.*) Markos azonban nemcsak a Györfly Kollégiumban, de más kollégiumokban is tartott előadásokat. Az Arany János Népi Kollégium iratai megőrizték, hogy „Markos György közgazdasági író „A szocializmus kezdetei” címen tartott előadásában eljutott a marxizmusig. Tizenöten intéztek hozzá olyan kérdéseket, amelyeket pár hónappal ezelőtt fel sem lehetett tételni tagjainkról. Őt magát is meglepték a talpraesett kérdések.” (*ugyanott 1042.o.*)

Ez a feljegyzés nemcsak az előadót minősíti, de azt is jelzi, hogy a kollégiumokban abban az időben a fiatalok aktivitása, érdeklődése milyen gyorsan változott. Markos könyvei, írásai, pl. „50 család és cselédei” (Szikra, 1947.), „Magyarország és a hároméves terv” (Szikra, 1948) a vidéki kollégiumokban is közkézen forogtak.

Később bekapcsolódott a jórészt egykori népi kollégisták által irányított Petőfi-kör munkájába is. 1956. június 20-án a „Magyarország természeti, gazdasági adottságai” címen meghirdetett ankét egyik vitavezetője volt. (*Megforgatott világmegforgatók. Szerk. Svéd László. Politikatörténeti Alapítvány. 1994. 374. o.*)

A későbbi hónapokban is, mint a Magyar Értelmiség Forradalmi Bizottságának tagja kapcsolatban volt és együttműködött a volt kollégiumi vezetőkkel. (*ugyanott 423, 449.o.*)

Markos és a népi kollégiumi kollégisták között azért alakulhatott ki jó kapcsolat, mert egyénisége jól illeszkedett a kollégiumokban uralkodó légkörhöz, vitázó szellemiséghez. A Közgazdasági Egyetemen Markos vezette a Gazdaságföldrajzi Tanszékét. Tanítványai születésének 70. évfordulójára kötetet adtak ki. Ennek előszavában írta Egyedi György akadémikus a következő sorokat: „A Markos-tanszék nem volt az az áhítatos szentély, ahol fényes szemű tanítványok lesték a Mester igéjét. Kavargó és zajos vitafórum volt, igazi szellemi műhely, ahol állandóan szenvedélyesen vitáztunk egymással és Markossal.” (*A magyar népgazdaság fejlődésének területi problémái. Akadémiai Kiadó. Bp. 1976. 10.o.*)

Kossa István és a NÉKOSZ

A politikusok közül Kossa István is azok közé tartozott, akik a népi kollégi-

Kollégium

Készült:

az Oktatási Minisztérium támogatásával

Kiadja: a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség, a „Kollégiumokért” Sajtóalapítvány megbízásából
Felelős kiadó: Horváth István *Főszerkesztő:* Benda János *Alapító főszerkesztő:* dr. Benedek István
Rovatszerkesztők: Fuchsné Hattinger Zsuzsanna, Gulyás Béla, Takács Ernő, Dr. Csépe György, Pethes Zoltán,
Szerkesztőség címe: Kőrösy László Középiskolai Kollégium 2500 Esztergom, Szent István tér 6. Tel./fax: 33/412-813
Terjesztés: Pethes Zoltán, Tel.: 30/9-376 - 042; *Előfizethető a kiadó címén:* 1417 BUDAPEST, Pf.:11. Tel./fax: (1) 352-9601
E-mail: kollegiumiszovetseg@mail.axelero.hu *Honlap:* www.kollegiumiszovetseg.axelero.hu *Példányszám:* 1500 *Ára:* 200 Ft

umi mozgalom létrehozásában és fenn-
tartásuk támogatásában közvetlenül is
tevékenyen közreműködtek.

1946. december 1-jén a Györffy István
Kollégiumban előadást tartott a magyar
szakszervezeti mozgalomról. A Népi
Kollégiumokat Építő Mozgalom elnöki
tanácsának tagja lett, amelynek élén
Tildy Zoltán elnök állt. a Népi Kollé-
giumot Építő Mozgalom vezérkarában hi-
vatali beosztását is felhasználva - a
Szakszervezeti Tanács főtitkára volt -
segítette a NÉKOSZ mozgalmat. 1946. au-
gusztus 15-i levelében felhívással for-
dult az Üzemi Bizottságok vezetőségé-
hez, hogy a szakszervezetek, üzemi bi-
zottságok anyagilag is segítsék, „hogy
már most, szeptemberben 2000 munkás-
és parasztszármazású fiatal megkezdhes-
se közép- és felsőfokú tanulmányait. Az
üzemi bizottságok segítsék a megyéjük-
ben megalakult népi kollégiumokat.

Juttassanak az üzemi bizottságok és
szakszervezetek a népi kollégiumoknak
felszerelési és berendezési tárgyakat, tá-
mogassák mindenben a Népi Kollé-
giumok Országos Szövetségének megbízot-
tait. A népi demokratikus értelmiség ki-
alakításának ügye a szervezett munkás-
ság ügye is.” (Fényes Szellők Nemzedé-
ke. Akadémiai Kiadó. Bp. 1978. 566.o.)

Kossa István a NÉKOSZ országos szin-
tű támogatása mellett a veszprémi Batsá-
nyi János Népi Kollégiumot is sokolda-
lúan segítette. Gyakran részt vett a kollé-
giumi összejöveteleken, de többször
megjelent váratlanul, előzetes bejelentés
nélkül a kollégiumokban, a háló- és ta-
nulószobákban és elbeszélgetett a kollé-
gistákkal. A kollégium számára sportfel-
szerelést, a kollégista fiúknak pedig al-
sóneműt juttatott el. Több kollégistának
egyéni-családi ügyének elintézésében is
segítséget nyújtott. (Emlékezés a vesz-
prémi népi kollégiumokra. Bp. 1996. 52.
o.)

A népi kollégiumokat a röviden bemuta-
tott két személyen kívül nagyon sokan,
helyi és országos vezetők, ismert és szé-
lesebb körben nem ismert kiváló embe-
rek segítették. Ma is jó lenne, ha a társa-
dalom kiválóságai közvetlenül is segíte-
nék a kollégiumok, a kollégisták életét.

dr. Tatai Zoltán

Esélyegyenlőség

és/vagy koedukáció?

*Mihály Ildikó cikke a koedukáció
nemzetközi történetéről és mai jel-
lemzőiről ad áttekintést. Az elemzés-
ből kiderül, hogy először Ameriká-
ban indult meg a két nem közös is-
koláztatása, ezzel szemben Európá-
ban többnyire csak a 20. század első
éveiben jelentkeztek ilyen irányú tö-
rekvések.*

(...) Amerikában a 19. században
kezdtek tervszerűen koedukálttá ala-
kítani a nyilvános (állami) iskolákat,
s - érdekes módon - éppen a felsőok-
tatásban. 1872-ben a polgárháború
befejezésekor már 97 amerikai egye-
tem állt nyitva a lányok előtt is. (...)
Találunk adatokat arról, hogy a ve-
gyes elemi iskolák elterjesztése iránti
igény már az 1840-es években meg-
fogalmazódott. (...)

Európában viszont csak az amerikai
feministák színre lépése után jó húsz
évvvel később, 1868-tól követhetjük
nyomon a nők emancipálódását célzó
mozgalmakat. Elsősorban a finn, a
francia, az angol és a svájci nők re-
formprogramjaiban szerepelt konkrét
a koedukációs nevelés gyakorla-
tának általánossá tétele. 1905-ben vi-
szont már nemcsak a francia feminis-
ták, hanem elemi iskolai tanítók is vi-
tát kezdeményeztek a koedukációról.
E rendezvényről készített összefogla-
lójukban elítélték az egynemű isko-
láztatás gyakorlatát. (...) 1948-ban az
ENSZ közgyűlése elfogadta a nemek
egyenlőségét kimondó nyilatkozatot,
amely elsősorban az oktatásban érvé-
nyesítendő egyenlő bánásmód fon-
tosságát hangsúlyozta. (...) Az
ENSZ-dokumentum megjelenését
követő évtizedekben valóban egyre
több országban tették általánossá a
vegyes iskolai osztályok-tanulócsop-
portok indítását. (...)

Nehezebben bevezethetőnek bizonyul-
tak viszont az együtt nevelés hívei
számára a szakképzési intézmények
bástyái! Miközben például az ötvenes
évek az általánosan képző francia
iskolarendszer elemi szintjén 30%-ot,
a hagyományos középiskolák eseté-
ben 40%-ot tettek ki a koedukált

szervezeti egységek, a szakképző is-
kolák között ezek aránya 14%, a mű-
szaki középiskolák között 8%, a mes-
terségeket adó, gyakorlati jellegű
képzőintézmények között pedig még
ennél is kevesebb, mindössze 4%
volt! A nemek közötti elkülönülés
gyakorlata a továbbiakban is csak na-
gyon lassan adta fel hadállásait;
1987-ben a szakképzési intézmé-
nyeknek még mindig csupán 37%-a
volt koedukált. (...) Azoknál a szak-
máknál, ahol lassan már általános
gyakorlattá vált mindkét nem fiatalja-
inak a képzésben való részvétele, vál-
tozatlanul fennállt egy bizonyos mér-
tékű, nemek szerinti szegregáció: hi-
ába vált ugyanis egyre népszerűbbé -
például - a bolti eladó szakma a lá-
nyok körében, ők vitathatatlan szak-
mai kizárólagosságot csak a virágbol-
tokban mondhattak magukénak, mi-
közben az autószalomonok számára kép-
zett és ott alkalmazott eladók - még
ma is - száz százalékban a fiúk közül
kerülnek ki. (...) Az oktatási intézmé-
nyek vegyessé tételének kérdése kö-
rül kialakult viták tehát azt is egyér-
telművé teszik: a témának nem csu-
pán pedagógiai, hanem egyidejűleg
jogi, politikai és kulturális dimenziói
is vannak, s ezek a dimenziók minden
vonatkozásukban a nemek egyenlő-
ségének az adott társadalomban meg-
lévő helyzetét és szintjét is szemlélte-
tik.

Mit állítanak a koedukáció hívei és mit az ellenzői?

(...) A koedukáció bevezetésekor az
együttes nevelés elkötelezettjei arra
számítottak, hogy ez a forma lehető-
vé teszi majd a tanulók közti valódi
szociális interakciót, jobban felkészí-
ti őket a nemek közötti együttműkö-
désre, ezáltal biztosabbá teszi a társa-
dalmi integrációt, és hozzájárul az
évszázados nemi sztereotípiák csök-
kenéséhez. A koedukáció hívei azt is
állítják, hogy - például - fiútársak je-
lenléte nélkül a lányok hajlamosab-
bak leragadni a hagyományos nőies
aspirációk mellett; lányok jelenlét-

ében pedig a fiúk kevésbé produkálnak antiszociális reakciókat, jobban beilleszkednek a közösségbe, mint azt egyébként tennék. Különösen jelentős a vegyes osztályok szerepe a nők majdani gazdasági, szakmai és politikai aktivitásának megalapozása szempontjából, mert az ehhez szükséges egyenlő lehetőségeket csak az együttes felkészítés során lehet számukra megteremteni. (...)

A kilencvenes évek elején azonban - sok helyütt több évtizednyi koedukációs tapasztalatok birtokában - ismét fel erősödtek a koedukációt ellenző vagy annak korábban hangsúlyozott értékeit valamiképpen megkérdőjelező hangok. Koedukáció ugyan van, de a nemek érvényesülésének egyenlőségéről mégsem lehet beszélni - fogalmazták meg kutatók is elégedetlenségüket. Az iskolák többségének mai formája ugyanis pusztán a koedukáció révén nem tudja segíteni megfelelően a fiúk és a lányok harmonikus egyéniségének kifejlődését. (...) Több országban végzett pedagógiai kutatások eredményei is azt szemléltetik: az elterjedésekor a lányok számára kifejezetten hasznosnak tartott koedukáció, a fiúkéval azonos tartalmú oktatás gyakorlata nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A lányok nevelése ugyanis a mostani vegyes osztályokétól teljesen eltérő légkört igényelne; emiatt például bizonyos témákat nekik eleve másképpen kellene oktatni. Mivel azonban a lányok koedukált iskoláztatása tulajdonképpen a fiúnevelés gyakorlatát követte, módszertanában mindig nem alkalmazkodott a két nem közötti megkerülhetetlen különbségekhez. (...)

Úgy tűnik tehát, a koedukáció sikertelenségének okait a legtöbben, a mindmáig ható nemi sztereotípiákban vélik megtalálni. Ezek a klisék a tantárgypreferenciában is igencsak szignifikánsan érvényesülnek. (...) Eljutottunk az iskolákban létező "rejtett" vagy második curriculum problémájához, vagyis azokhoz a nemi szerepekre épülő programokhoz, amelyek a társadalom által elfogadott - vagy éppen kényszerítő jellegűnek tekintett, netán nem is tudatosult - viselkedési szabályok átadására vállalkoznak. Például olyan látásmódot erőltetnek, mely a lányok jövődó szerepei közül csak az anyaságot tekinti

értéknek, vagy ami azt sugallja, hogy a fiúkhöz viszonyítva nekik több segítségre van szükségük stb.

Azt is kimutatták egy vizsgálat készítői, hogy a tanítási órákon - akarva-akaratlan - maguk a pedagógusok is rengeteg ún. "szexista" eseményt kezdeményeznek. Lányiskolákban - különösen a tanárnők - tanítványaitak előszeretettel nevelik a függőségi helyzetek elfogadására, a férfiak viszont hajlamosak kisgyerekként kezelni őket. Fiúiskolákban a férfi tanárok egyfajta cinkossággal fogadják tanítványaik szexszimbólumnak tekintett nők képeivel kidekorált füzetek-könyveit, órai szóhasználatuk is gyakran viccelődő a lányok rovására. Koedukált osztályokban pedig - a kutatók idézett megfigyelései szerint legalábbis - a tanárok gyakran többet várnak el a lányoktól, mint a fiúktól. (...) E problémák szinte természetes következményei annak, hogy mindmáig a pedagógusképzés sem képes átadni a pályára készülőknek azokat a speciális ismereteket, készségeket, amelyek a koedukáció kezeléséhez szükségesek. (...)

A „gender studies“ megállapításai és a koedukáció.

Az eddig elmondottak ellenére az az általánosan elfogadott vélemény, hogy a lányok a fiúknál jobban alkalmazkodnak az iskola elvárásaihoz, emiatt tanulóként is sikeresebbeknek bizonyulnak. (Ezzel magyarázzák például a lányok növekvő - mostanában már a fiúkét is meghaladó - részvételét a felsőoktatásban.) Ha pedig ez így van, akkor ennek magyarázata csak a lányok által hátrányos helyzetükben ösztönösen kialakított viselkedési stratégiák hatékonysága lehet. De hát mit is kell valójában a lányoknak magatartásukkal - ösztönösen vagy tudatosan - a koedukált iskolai osztályokban kompenzálniuk?

Francia szociológusok középiskolákban, tanórai munka során videokamerás vizsgálatokat végeztek Megfigyelték, hogy a lányok az órai munka során a férfi tanároktól kevésbé kedvező elbánásban részesülnek: kevesebbszer válaszolnak az általuk feltett kérdésekre, kevésbé szólítják őket a nevükön, gyakran hiába jelentkeznek a helyes válasszal, nem vesznek róluk tudó-

mást, és ha meg is szólítják őket, az ő esetükben jóval több a zárt kérdés, mint a fiúknál. Mindkét nembeli pedagógusról elmondható, hogy a tantermi munka során általában több időt szentelnek a fiúknak. (...) A lányok órai munkájuk során általában kevesebb visszacsatolást kapnak megszólalásaikra, mint a fiúk, ezért koedukált körülmények között könnyebben "meglapulnak" a fiúk árnyékában. A lányok gyakran hajlamosak különböző helyzetekben alárendelt szerepet magukra vállalni. A koedukált osztályokban megfigyelt lányok énképe többnyire torzult, alulértékeli magukat, kevésbé bíznak saját tudásukban, kevésbé ismerik fel saját kompetenciájukat. (...) Úgy tűnik tehát, a jó szándékú erőfeszítések ellenére nem csökken a két nem közti távolság, hanem egyre inkább nő. (...)

Erősödőben a nem koedukált iskolák elkötelezettségei?

Az elmúlt esztendőben több ország is visszalépni látszott a koedukált oktatás iránti korábbi elkötelezettségétől. A koedukált iskolák tantárgyi teljesítményeinek tapasztalatainak okulva Németországban például több tartományban lehetővé tették azt, hogy a természettudományos tárgyak oktatásakor az iskolák "csoportbontást" alkalmazzanak. Az erről tudósító beszámoló a lányok teljesítményének gyors javulásáról számolnak be. Ezek az elemzések igen csak egybecsengenek más kutatók következtetéseivel. Miszerint mindkét nem szempontjából előnyösebb az egyenlő osztályok, mert bennük megfelelőbben zajlik a nemi szerepek elsajátítása, realitásabban alakulnak az önértékelési folyamatok, valamint a lányiskolák sokkal eredményesebbek a lányok karrieraspirációi szempontjából. Ezzel a hivatkozással viszont elérkeztünk a koedukáció eddigi legnagyobb paradoxonához! A fiúk és lányok együtt oktatásának eszménye most láthatóan azon bukik meg, hogy a vegyes osztályokban nemcsak hogy nem tud igazán érvényesülni a lányok és a fiúk esélyegyenlősége, hanem a koedukáció egyenesen akadályozza a nők későbbi sikereit is!

Cikkiünk a szerzőnek az Új Pedagógiai Szemle című folyóiratban megjelent tanulmánya alapján készült.

Baráti sporttalálkozó

*a kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari
Középiskola és Szakiskola Kollégiumában.*

A kalocsai fiú labdarúgó csapat

2004. október 28-án hat kollégium sportkedvelő diákjai találkoztak egymással a félegyházi „Mezgé”- kollégiumában. A kiskunfélegyházi négy kollégiumon kívül a kecskeméti **Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium** és a kalocsai **Hunyadi János Középiskolai Kollégium** is részt vett a nemes versenyesben. Bács-Kiskun megyében a kollégiumok vezetői folyamatosan keresik annak a lehetőségét, hogy egy esemény kapcsán a tantestületek tagjai és a diákok is tapasztalatokat szerezzenek: - milyen az élet a szomszéd várban?

Így volt ez most is. Szerencsére az időjárás is kedvezett, ami a „várudvart „még hangulatosabbá tette. A Mezőgazdasági Kollégium ugyanis a mellette lévő iskolával együtt valóságos négyszög alakú erődítmény. Azonban nem ódon és rideg falak veszik körül a közepén lévő bitumenes kispályát, ha-

nem igényesen felújított épületek, gondosan elültetett és ápolt növények. A kollégium kicsit zsúfolt, talán 2 négyzetméter jut a hálószobákban egy tanulóra, de rend és tisztaság uralkodik.

(Az ügyeletes tanár beavat minket en-

nek a titkaiba is, de ezeket a szakmai fogásokat most nem adjuk közre.)

A Kollégiumi Közalapítvány jóvoltából javult a komfort fokozat: hűtőszekrények, számítógépek, a diák konyha eszközei jelzik, hogy a kollégium vezetés nagy gondot fordít az otthonos körülmények biztosítására. Az iskolával közösen használt fedett sportcsarnok télen valóságos főnyeremény. Szilenciumra mindennap az iskola tantermeibe kell átmenni és az étkezés is öt perc sé-tára van. Ez a kis gyaloglás jó idő esetén előnyösen hat a lány- fiú kapcsolatok alakulására, eső, hó esetén pedig növeli az ellenálló képességet.

De térjünk vissza a sporttalálkozóra.

A lányok és a fiúk külön-külön mérték össze az erejüket fociban, asztaliteniszben, a sakkcsapatok pedig vegyesek voltak.

A kecskeméti fiú fociban jeleskedtek, a kalocsaiak sakkban adtak mindenkinek mattot, a halasiak pedig elvítették az asztalitenisz bajnokság legjobb helyezéseit.

Mindenkinek jutott a sikerélményből. Barátságos, sportszerű magatartás, egészséges versenyszellem, küzdelem jellemezte ezt a találkozót.

Köszönjük a rendező kollégiumnak a vendéglátást és a jó szervezést.

A Hunyadisok Kalocsáról

A városismereti vetélkedő II. helyezett csapata

Dr. Barna Viktor

Országos kollégiumi felmérés

- A vizsgálat eredményei 1. rész

BEVEZETÉS

2004. tavaszán egy nagyszabású kutatás zajlott, melynek célja a középiskolás kollégista diákok egészségi állapotot befolyásoló – köztük kiemelten a drogfogyasztással kapcsolatos – szokásainak, véleményének, beállítódásának megismerése volt. A Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium (Mobilitás) pályázatán sikeresen szereplő Hajnóczy József Ifjúsági Egyesület megbízásából a FACT Alkalmazott Társadalomtudományi Kutatások Intézetének munkatársai (Busa Csilla, Szentpétery Hajnalka és Varga Ivett) összesítették a mérés eredményeit „A középiskolai kollégiumokban élő fiatalok kábítószerre való viszonya” című tanulmányban.

A vizsgálatban az ország 22 középiskolai kollégiumából közel 3500 diák vett részt. Ezúton is köszönetet mondunk minden résztvevőnek, tanulóknak, a kollégiumok vezetőinek és nevelőtanárainak azért, hogy a kutatás sikeresen megvalósulhatott.

A Kollégium című folyóirat lehetőséget biztosított arra, hogy a vizsgálat eredményeit – rövidített változatban – a szakmai közvélemény elé tárjuk. (A teljes záró tanulmány a www.hajnocykoll-pecs.sulinet.hu honlapon olvasható.)

A KUTATÁS JELLEMZŐI

A bentlakásos intézményekben, így a középiskolai kollégiumokban lakó fiatalok kábítószerre való viszonya – különösen az egész országra kiterjedően – kevésbé kutatott terület, miközben ezek a diákok a kábítószer-fogyasztás szempontjából erősen veszélyeztetett 14-21 éves korosztály tagjai, akik az év nagy részében sajátos körülmények között, nem családi környezetükben élnek.

A felmérés során éppen ezért a tényfeltáró – a drogprevalenciára vonatkozó – adatok mellett az alábbi kérdésekre is választ kerestünk:

- a középiskolai kollégiumokban élő fiatalok mely csoportjai a leginkább veszélyeztetettek a drogfogyasztás szempontjából
- melyek azok a tényezők, amelyek leginkább befolyásolják a diákokat abban, hogy az illegális kábítószerre forduljanak

- a fiatalok véleménye szerint milyen indítékok állnak a kábítószer-fogyasztás háttérében
- a diákok e csoportja milyen információkkal rendelkezik a drogokról és a drogfogyasztásról.

Az adatfelvétel módszere

Az adatfelvétel önkitöltős kérdőív alkalmazásával valósult meg. A kérdőívek kitöltésére a kollégiumokban, az e célra átengedett tanulói időben került sor. A válaszadás átlagosan 30-50 percet vett igénybe.

A kutatásban részt vevő kollégiumokkal és tanulókkal kapcsolatos legfontosabb adatok

A mintaválasztás alapját az Országos Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség adatbázisa jelentette. Az adatbázisból a részvételre felkért kollégiumok kiválasztásának szempontjai a következők voltak:

- a kollégiumok területi megoszlása egyenletes legyen
- a kiválasztott kollégiumok diákjainak nemi aránya, valamint a budapesti és vidéki kollégisták aránya tükrözze az adatbázisban szereplő országos arányokat.

A 22 kollégium közül kettő fővárosi intézmény, 12 megyeszékhelyen, nyolc megyeszékhelyen kívüli városban található. A településen belül 12 kollégium a város központjának közelében helyezkedik el, öt közvetlenül a centrumban, szintén öt külvárosi városrészben található.

A kollégiumok jellegét tekintve többségük – 22-ből 17 – koedukált intézmény, azaz fiúknak és lányoknak egyaránt biztosít szállást, három kollégiumban csak fiúk, kettőben csak lányok lakhatnak.

A mintába került intézmények közül 13-ban a bentlakó diákok létszáma meghaladta a 200 főt, és mindössze egy kollégiumban élt az adatfelvétel idején száznál kevesebb tanuló.

Az adatfelvétel során a segítő munkatársak 3546 kérdőívet osztottak ki, melyek közül 3462-öt kaptak vissza kitöltve (a válaszadási arány 98%). Az elemzéshez végül is 3454 kérdőívet használtunk fel.

A vizsgálatban részt vevő diákok nemek szerinti megoszlását a lányok túlsúlya jellemzi, ők képviselték a válaszadók 53,6%-át.

A kutatás során használt kérdőívben több kérdés szolgált arra, hogy megtudjuk: hogy érzik magukat a fiatalok a kollégiumokban, milyennek tartják a kollégiumi életet. A diákok mindent összevetve a „közepesnél kicsit jobban” érzik magukat a diákszállón. (A válaszadók az iskolai osztályzashoz hasonlóan ötfokozatú skálán jelölték meg, hogy érzik magukat a kollégiumban. A válaszokból számított átlag 3,44.) A közepesnél jobban a tanulók fele, annál rosszabbul viszont csak 14,2%-a érzi magát abban az intézményben, ahol él. E kérdést tekintve nemek szerint nem mutatkozott számottevő eltérés, bár a fiúk kicsit jobban érzik magukat kollégiumi környezetükben, mint a lányok (fiúk: 3,48, lányok: 3,40).

A kötelező kollégiumi foglalkozásokat válaszadók több mint fele többnyire vagy mindig unalmasnak tartja, többnyire vagy mindig érdekesnek a tanulók 42,3%-a minősítette a foglalkozásokat.

A kötelező kollégiumi foglalkozások megítélése

A kötelező kollégiumi foglalkozások megítélése	Fő	Százalék
mindig érdekesek	101	3,0
többnyire érdekesek	1314	39,3
többnyire unalmasak	1401	41,9
mindig unalmasak	528	15,8
Összesen	3344	100,0

A megkérdezett tanulók többsége a kollégiumi foglalkozásokat éppen elegendőnek tartja, közel egyharmaduk szerint viszont túl sok van a kötelező foglalkozásból. A tanulóknak 5,6%-a szeretne a jelenleginél több kötelező elfoglaltságot.

A kötelező kollégiumi foglalkozások száma

A kötelező kollégiumi foglalkozások száma	Fő	Százalék
sok	1054	31,5
éppen elegendő	2101	62,8
kevés	188	5,6
Összesen	3343	100,0

A diákok több mint kétharmada szerint a kollégiumi szabályok elviselhetőek, a tanulók egynegyede szerint viszont szigorúak. Ennek ellenkezőjét (a kollégiumi szabályok lazák) a válaszadóknak csak 6,7%-a állította.

A kollégiumi élet a kötöttségek szempontjából

A kollégiumi életet kötöttségei	Fő	Százalék
a kollégiumi szabályok szigorúak	839	25,0
a kollégiumi szabályok elviselhetőek	2286	68,2
a kollégiumi szabályok lazák	226	6,7
Összesen	3351	100,0

A diákok többsége – saját megítélése szerint – kevés vagy nagyon kevés szabadidővel rendelkezik egy átlagos hétköznapot tekintve. Kevesebb mint egyharmaduk tartja éppen elegendőnek a rendelkezésére álló szabadon felhasználható időkeretet, és kevesebb mint tizedük tartja soknak vagy nagyon soknak a rendelkezésére álló szabadidő mennyiségét.

A szabadidő mennyisége egy átlagos hétköznapot tekintve

Mennyi szabadideje van	Fő	Százalék
nagyon sok	69	2,0
sok	217	6,4
éppen elegendő	985	29,2
kevés	1428	42,5
nagyon kevés	671	19,9
Összesen	3370	100,0

Hogyan érzi magát a kollégiumban

Hogy érzi magát a kollégiumban	Fő	Százalék
1 (nagyon rosszul)	132	3,9
2	347	10,3
3	1204	35,7
4	1287	38,2
5 (nagyon jól)	399	11,8
Együtt	3369	100,0

Kollégiumi nevelőikkel való viszonyukat a diákok – az iskolai osztályzásnak megfelelően – ötfokozatú skálán értékelték. A tanulók és nevelők közti viszonyt a válaszadók a közepesnél jobbnak értékelték (a válaszokból számított átlag 3,76).

A válaszadók kollégiumi nevelőivel való viszonya

A kollégiumi nevelőivel való viszonya	Fő	Százalék
1 (nagyon rossz)	66	2,0
2	217	6,5
3	878	26,2
4	1498	44,5
5 (nagyon jó)	698	20,8
Összesen	3357	100,0

A tanulók több mint kétharmadának megítélése szerint nevelői megfelelően törődnek velük, éppen annyit, amennyit kell. A válaszadók valamivel több mint tizedét teszik ki a törődést túl soknak tartók, valamint a figyelmet túl kevésnek értékelők is.

Mennyire törődnek vele kollégiumi nevelői	Fő	Százalék
elviselhetetlenül sokat törődnek vele	98	2,9
túlzottan sokat törődnek vele	316	9,4
megfelelően törődnek vele	2590	76,8
alig törődnek vele	288	8,5
egyáltalán nem törődnek vele	81	2,4
Összesen	3373	100,0

A diákok kollégiumi társaikkal való kapcsolatukat szintén az iskolai osztályzásnak megfelelően értékelték. A válaszokból számított átlag 4,11, ami azt jelzi, hogy a diákok jónak érzik társaikkal való kapcsolatukat. Kollégista társaikhoz fűződő kapcsolatukat a fiúk jobbnak értékelték, mint a lányok. (fiúk: 4,16, lányok: 4,07).

A kollégiumi társakkal való viszony értékelése

A kollégiumi társaival való viszonya	Fő	Százalék
1 (nagyon rossz)	19	0,6
2	87	2,6
3	578	17,1
4	1500	44,4
5 (nagyon jó)	1193	35,3
Összesen	3377	100,0

Ha valami nagyon bántaná, lenne-e valaki, akivel meg tudná beszélni a problémáját?

Meg tudná-e osztani valakivel a problémáját	Fő	Százalék
igen, az otthoni környezetben	697	20,3
igen, a kollégiumban	297	8,7
igen, otthon és a kollégiumban is lenne ilyen személy	1986	57,9
nem, nem lenne senki	148	4,3
nem tudom	300	8,8
Összesen	3428	100,0

Nem válaszolt: 26 fő

A lányok a fiúknál nagyobb arányban számoltak be olyan bizalmasok meglétéről, akikkel otthon, illetve a kollégiumban meg tudnák beszélni problémáikat (a lányok 66,9, a fiúk

47,5%-ának van mindkét helyen ilyen bizalmasa). A fiúk közel ötödének (18,6%-ának), a lányok kevesebb, mint egytizedének (8,3%-ának) nincs ilyen személy a környezetében, illetve bizonytalanok abban, hogy van-e.

A kutatás legfontosabb eredményei

- A diákok több mint háromnegyede egészségi állapotát átlagosnak ítélte.
- A megkérdezett kollégisták közel fele dohányzik. Egyenyedük rendszeres, egyötödük alkalmi dohányosnak minősítette magát.
- A diákok háromnegyede alkalmi alkoholfogyasztó, rendszeresen 5,1%-uk fogyaszt alkoholt. A diákok 56,1%-a már több alkalommal is volt részeg.
- A megkérdezett fiatalok több mint egyharmada gondolt már arra, hogy kipróbáljon valamilyen illegális kábítószerrel.
- A tanulók 37,8%-ának kínáltak már életében kábítószerrel. Az esetek döntő többségében az illegális drogot kínáló személy a diák ismerőse vagy barátja volt.
- A megkérdezett kollégisták közel háromnegyede egyáltalán nem fogyasztott még illegális kábítószerrel. Egyszer kipróbálta, de azóta nem használt tiltott drogot 14,7%-uk, alkalmanként egytizedük fogyaszt illegális kábítószerrel, rendszeresen 34 fő.
- A válaszadók egynegyede fogyasztott már marihuánát életében egy vagy több alkalommal. A tanulók több mint egytizede számolt be visszaélészerű gyógyszerhasználatról, illetve nyugtató, altató vagy más kábító hatású gyógyszer és alkohol egyidejűleg történő fogyasztásáról.
- Az illegális drogot fogyasztók elsősorban barátaiktól, ismerőseiktől veszik vagy kapják a kábítószerrel.

A diákok legális drogokhoz való viszonya

Dohányzás

A megkérdezett középiskolai kollégiumban lakó diákoknak kevesebb mint egyötöde nem próbálta még ki soha a dohányzást. A tanulók megközelítőleg egyharmada ugyan egyszer már kipróbálta a cigarettát, de azóta nem dohányzott. 45,6%-uk jelenleg is cigarettázik: alkalmi dohányosnak a tanulók egyötöde, rendszeres dohányosnak egynegyede minősítette magát. 205 fő (6,0%) korábban cigarettázott, de már leszokott a dohányzásról.

(Kutatásunkban sem az illegális, sem a legális drogok fogyasztásának gyakoriságát vizsgáló kérdések esetében nem definiáltuk a tanulók számára, kit tekintünk alkalmi, illetve rendszeres fogyasztónak. E módszer választása nem volt véletlen. Korábbi vizsgálatainkban (Tistyán László-Füzesi Zsuzsanna: Dohányzási szokások a fiatalok körében. In: Population Based Anti-Smoking Campaign. Zárójelentés a program során végzett kutatások megállapításairól. Kézirat, Pécs, 1997. április) a cigarettafogyasztás gyakoriságának megítélése során rendszeres dohányosnak tekintettük azt a válaszadót, aki rendszeresen napi egy száznál több cigarettánál elszív és alkalmi fogyasztónak tekintettük azt, ennél kevesebbet fogyaszt. A cigaretta átlagos mennyisége azonban a tapasztalatok alapján nem mutatja a tényleges fogyasztás valóságos mértékét. A diákok egy nagy számú csoportja

ugyanis a hétfévi, esti szórakozás alkalmával akár egy doboz cigarettát is elszív, hétköznapokon azonban egyáltalán nem dohányozik. Ők az előbbi kategóriák egyikébe sem sorolhatók. A kategorizálás nehézsége miatt egyik esetben sem magyarítottuk az alkalmi és rendszeres fogyasztás mértékét, ezt a tanulók saját megítélésére bíztuk.)

A vizsgálatban részt vevő fiatalok dohányzási szokásai

Rendszeres dohányos	25,6%	(884 fő)
Alkalmi dohányos	20,0%	(687 fő)
Nem próbálta	18,4%	(633 fő)
Egyszeri kipróbáló	30,0%	(1034 fő)
Már leszokott	6,0%	(205 fő)

Nem válaszolt: 11 fő

Eltérés figyelhető meg a fiúk és a lányok dohányzási szokásaiban: a rendszeresen dohányzók csoportja a fiúk, az alkalmi fogyasztók csoportja a lányok körében képvisel magasabb arányt, az egyszeri kipróbálás pedig gyakorlatilag azonos arányban jellemző a fiúkra és a lányokra. A cigarettát ki sem próbálók részaránya a fiúk között kismértékben ugyan, de magasabb.

Dohányzási szokások - nemek szerint

Nem válaszolt: 11 fő

Dohányzási szokások	Fiú		Lány	
	Fő	Százaék	Fő	Százaék
még ki sem próbálta	303	19,0	330	17,9
csak kipróbálta, de azóta nem szívott	475	29,7	559	30,2
már leszokott	111	7,0	94	5,1
alkalmanként rágyújt	247	15,5	440	23,8
rendszeresen dohányzik	459	28,8	425	23,0
Összesen:	1595	100,0	1848	100,0

A dohányzást soha nem próbáló diákok átlagéletkora a legalacsonyabb, a rendszeres dohányosoké a legmagasabb. (A pontos adatokat lásd a következő adatsorban.)

Még nem próbálták:	átlag 17,26 év
Egyszeri kipróbálók:	átlag 17,37 év
Alkalmi dohányosok:	átlag 17,59 év
Rendszeres dohányosok:	átlag 17,99 év
Korábban dohányoztak, de már leszoktak:	átlag 17,82 év

A dohányzás helyszínét tekintve a fiatalok leggyakrabban buliban, szórakozóhelyen, illetve az utcán gyűjtanak rá.

A kérdésre válaszolva 680 tanuló állította, hogy a kollégiumban a kijelölt dohányzóhelyen szokott rágyújtani, azaz a diákok olyan kollégiumban laknak, ahol van a tanulók által (is) használható dohányzóhely.

Annak ellenére, hogy a kollégiumban van kijelölt dohányzóhely, a diákok több mint egynegyede nemcsak az e célra meghatározott helyen gyűjt rá, hanem a kollégium egyéb területein, helyiségeiben (pl. véccé, hálószoza, udvar stb.) is.

Nemcsak a kollégiumi, hanem az iskolai dohányzóhelyek esetében is megfigyelhető ugyanez: annak ellenére, hogy van kijelölt dohányzóhely az iskolában, a dohányos diákok egyötöde máshol is rágyújt az iskola területén.

(folytatjuk)

Mit üzenhet a család?

Amit a kollégiumi nevelőtanárnak tudni kell.

A kollégiumoknak nagyon kevés lehetőségük adódik a családdal való kapcsolattartásra. Sok esetben ez a tevékenység sajnos csak formális, az év eleji szülőértekezletekben ki is merül. Rossz esetben a szülő az intézmény felé sem néz önszántából és csak az érettségi után a kocsiban várja meg kiköltöző csemetéjét.

Egy-egy nagyszabású kollégiumi rendezvényenél szponzorként fel-felbukkan néhány szülő, de tényleges kapcsolatok száma ezzel sajnos ki is merült. Nagy hiba ez. Hiba, mert **a család a maga módján üzen** nekünk. Üzenetei hol verbálisak, hol kódoltak, hol nonverbálisak. Az üzenetekből olvasni pedig nem, vagy csak nagyon kevesen tanultunk meg.

Nézzük csak! Hogyan is működik a család?

A családok működését kölcsönhatások határozzák meg. Ezt a működést nem tudjuk folyamatosan végigkövetni, de kell, hogy legyen elképzelésünk arról, hogyan is működhet, működik a kérdéses család. Bármennyire is hihetetlen működése többnyire attól függ, hogy milyen családokból származnak a **családalapítók**.

Ez azért lényeges a mi vizsgálódásaink szempontjából, mert a házasság nem egy férfi és egy nő között kötődik. Mind két fél hozza, hordozza az előző családjának érték-, szokásrendszerét. Minden egyes párkapcsolat létrejöttkor két **családrendszer** fonódik össze, és ebben a két rendszerben generáció-

kon át kialakultak, (akár tudatosan akár rejtetten) a működésüket befolyásoló elemek. Generációk közötti határt nagymértékben meghatározza a vonatkoztatott individualizáció, kötődés - kitesztetés, delegációk - lojalitás. Mindkét család alapító tagjainál léteznek titkok, mítoszok, delegációk, érdem-, és bűnlajstromok. Ezek nem minden esetben pozitívak. A delegációk lehetnek építő és rombolók.

A **delegációk** sokszor a szülők megvalósulatlan álmait fejezik ki. Gyakorta ezek megvalósítását az érintettek gyermeküktől várják. Vágyaik, álmaikat, céljaikat gyermekükbe plántálják, nevelési módszereikben abban hisznek, amiben erősek és a kitűzött célt szolgálják.

Megnyilatkozásaik tükrözik szemléletüket is.

Gyakorta, pl. arra a kérdésre: *Hogy vannak a gyerekek?* - ezt a választ kaphatjuk: *A vegyész tiszta apja!tegnap gipszelték be a lábát, az orvos fiam, mostanában sokszor köhög...., stb.*

És amikor rákérdezzük: Hány évesek is ezek a gyerekek? Megtudhatjuk, hogy 11-15 éves fiatalokról van szó. Gyakorta halljuk azt is, hogy már gyerekkora óta lányom színésznak, tv bemon-dónak, fiam jogásznak, közgazdásznak készül stb.

Ezek a szemléletek sugalmazzák a szülő által választott, delegált jövőt, ami **építő, csak akkor lehetne**, ha a diák számára elfogadható, de el is utasítható lehetőségeket engedélyezne életének alakítására.

A szemlélet csak úgy lehet hatékony, ha szülő ugyan sugalmazná, hogy mit tartana jónak. Jelezné, hogy - kicsit szomorú lenne, ha nem ezt a célt követné gyermeke - de kifejezné azt is, hogy örülne, ha más úton is megtalálná a maga életútját.

Romboló hatással is találkozunk olyankor:

- ha egymásnak ellentmondó apai- és anyai delegációk lojalitáskonfliktushoz vezetnek.
- ha a „nem-teljesítést” szeretetmegvonással büntetik, vagy bűntudatot ébresztenek.

TRADICIONALIZÁLÁS

Sokszor halljuk, látjuk, hogy családon belül generációkon át fennálló, fenntartott delegációk léteznek. (pl.: a legidősebb fiú mindig követi az apa foglalkozását de ilyen a „nehéz” házasságot, a válást, apa halála után az idősebb fiú annak helyébe lép..., stb.).

ÉRDEM- ÉS BŰNLAJSTROMOK

Azt szolgálják, hogy a családi delegációk, az elfogadott értékrendet képesek legyenek teljesíteni. Ellenben, ha az érintettek megtagadják, ettől függően érezhetik magukat elfogadottnak, vagy vélekedhetnek ennek révén úgy, hogy életük értelemmel teli. Ezek határozzák meg, hogy ki tartja önmagát tisztességesnek vagy tisztességtelennek egy-egy adott helyzetben.

pl.: a jogász apa bocsánatos bűnnek tartja a kémia, biológia kettést ugyanakkor patáliát csap a történelem négyesért, míg az orvos anya ellenkező véleményen van a tantárgyak fontosságának megítélésében.

MÍTOSZOK

Ezek arra szolgálnak, hogy a család vagy egyes családtagok múltjára vonatkozó nyílt vagy burkolt *dezinformációt* biztosítsanak. Ezekből tudhatjuk meg, hogy milyen hiedelmekkel éli/élte túl, milyenekkel védi önmagát a család a lelki fájdalmak, az elviselhetetlen érzelmek, konfliktusok megjelenésekor.

Pl.: harmónia-, megbocsátási- és megmentettségi mítoszok (valamikor megmentődött a családban, reményt adott a túléléshez, ezért, ma nem erőlteti meg magát, ha erőfeszítésre van szüksége, mert úgy is **megmentettünk...**)

TITKOK

Gyakoriak az olyan titkok, amiről családon belül mindenki tud = „nyílt titkok”, - Ezek a szégyenletes“ események tabulizálására születtek, feladatuk a család-, egyén önbecsülésének megóvása (pl.: szerelem, gyerek a családban, félrelépések...)

Az érdemi bűnlajstromokból, a mítoszokból és a titkokból idővel szabály is lehet. Ezek a szabályok párkapcsolatnál ütközhetnek.

Mit üzen a család, amivel nekünk dolgunk van?

Ennek megértéséhez többfajta iskola, szemlélet létezik. A ma divatos **amerikai iskolánál működés szempontjából** inkább a cél a fontos. Ez a család-kép kevés effektivitást tulajdonít a *verbalitásnak*, az elméletei- az erkölcsi nevelésnek,

Ugyanakkor hihetetlen nagy befolyást tulajdonít, a mindennapi életnek. Tevékenységeiben lehetőséget teremt a képességeiben fejlesztésére. Hierarchikus rendszer helyett demokratizmus uralkodik. Nincsenek merev kötött szabályai az étkezésnek sem. Általában mindenki akkor eszik, amikor megéhezik. Ennek a családformának sajátossága, hogy az időben, térben, és az energiárfordításban szerzett tapasztalatok fejlesztik a benne élők érzelmeit, az erőkel való bánásmódjukat és az életképüket. Mottó: nem mondd, ne meséld, - hanem csináld!

Ahhoz például, hogy az érzelmek a családtagokban megfelelő módon fej-

lődhessenek teret, és időt kell kapniuk és hihetetlen nagy energiát is kell megszerzésére fordítaniuk.

Mit üzen a család? A **milánói** iskola, azt hirdeti, hogy nem kell a családbiográfiaira figyelniük és az sem lényeges, *amit* mesél a család. Fontos csak az: *ahogyan a benne élők* egymással bántanak. A **legfontosabb** maga a **működés**. **Akkor a működés szempontjából mit is üzen a család?**

Minden családban léteznek szabályok: a status quo és a fejlődés/változás közötti dinamikus egyensúlyt biztosítják **Ezek a szabályok lehetnek, konstruktívak és destruktívak.** A **konstruktív szabályok:** nyíltak, pontosan, jól definiálhatók, és többnyire az aktuális szükségletekhez igazodnak

A **destruktív-szabályok** diszfunkcionálisak: esetükben gyakorta a rejtett: nyílt szabályok mögött „kimondhatatlan” szabályok rejlenek: „nálunk **veszekedés egyszerűen nincs!**”

Ennek üzenete: nem tudunk bánni nézetkülönbségeinkkel“ Nem mentesek az „örök érvényű” szabályoktól „**pénzügyekben apa dönt**” – **akkor is, ha a fiú most doktorált közgazdaságtanból**”. Üzenet: a hierarchiának nagyobb jelentősége van, mint a valódi tudásnak.

Gyakoriak a diffúz-kaotizáló szabályokra utaló jelek. „**nálunk mindenki teljesen szabad, a szabály, hogy - nem is létezik szabály**”.

Koalíció: „szövetséges kapcsolatok”, melyre minden tagnak szüksége van a családban, de nem mindegy hogy hogyan.

Építő, ha: a fejlődés igényeinek megfelelő, és egyes családtagok között változó

Romboló, gátló-diszfunkcionális:

- trianguláció estében: két személy konfliktusába egy harmadikat bevonnak be: „**hát most mondd fi-am, milyen anyád van...**”,
- konfliktuselterelés: egyik formája, amikor egy „kezelhetetlen” problémát kiváltanak egy „kezelhetővel”: „**annyi gondunk van a mamával, hogy magunkra már gondolni sem tudok**”, **Amikor a nagy falura költözött, elviselhetlenné vált a házasságunk**“.

Határok lehetnek: térbeliek, időbeliek.

Ezek jó esetben változóképesek, kölcsönösen megalkotottak és elfogadottak. Ilyen esetben kapcsolati biztonság, egyéni szabadságot biztosíthatnak az esetlegességgel és a káosszal szemben.

Romboló-diszfunkcionális határok:

- rigid-változtathatatlan határ,
- diffúz-határok,
- parentifikáció – ilyenről akkor beszélünk, ha egy gyerek maradandóan felnőtt szerepkörbe kerül.

Az általam felvázolt családüzenetek a többségében a klasszikus családformára vonatkoznak. Ma azonban a családformák rengeteg változatával találkozunk munkánk során. Egyre több a csonkacsalád, szépszámmal akad újraházasodott, de létezik összekapcsolódott vegyes család is. A családformák valamennyi fajtája a társadalmi válto-

zást megelőző „hitvilágban” él. Problémás esetekben segítséget az államtól vár. Nem vagy csak nagyon kis százaléka vallja magáénak azt a nézetet, hogy teljes felelősséggel kell élnie, hogy mindenért harcolnia kell, mert csak az erős, talán a törhetetlen, a kitarító maradhat életben. Nehezen tudják feldolgozni, hogy itt senkit nem érdekel, ha éjjel nappal dolgozik, vagy az utcára kerül. Mi pedig, akik valahol hasonló vagy ugyanilyen problémákkal szembesülünk, belőlük töltekezhetünk. A mi munkánkban oly kevés a hivatalos elismerés lehetősége, így a közös munka adhatja meg azt az élményt, érzést, amit átadhatunk: boldogságunk tőlünk is függ. Függ attól, hogy milyen „csatornára” vagyunk képesek váltani az agyamban”. Ezért nagyon fontos számunkra a családokkal való tényleges kapcsolatfelvétel, az informális kap-

csolatok formális kapcsolattá alakítása. Fontos, mert mindkét fél kölcsönösen tanulhat egymástól. Ezért mindenkinek ajánlom, hogy nyitott szemmel és füllel figyelje, mit üzen a család. Ehhez a munkához kívánok sok örömteli sikereket!

Földesi Péterné

Felhasznált és javasolt szakirodalom:

- Insoo Kim Berg: Konzultáció sokproblémás családokkal.
- Ignace Leep: A szeretet pszichoanalízise. Animula kiadó.
- Hézszer Gábor: Pasztorálpszichológiai tanulmányok. Debrecen 2002.
- Owe Wirkström: A kifürkészhetetlen ember. Animula 1998.
- Antonovsky: Unraveling the Mystery of Health, San Francisco 1987.

Petőfi nyomában...

Ki gondolná, hogy a Kiskunság szélén, a Duna bal partján fekvő mintegy 3200 lélekszámú Szalkszentmárton milyen gazdag kulturális örökséggel rendelkezik. Az ott lakó emberek méltán büszkék a Petőfi hagyatéokra, arra a házra, amelyben Petőfi Sándor nyolc hónapig otthonra talált. Szalkszentmárton jelentőségét a Petőfi életmű szempontjából még csak növeli, hogy 849 verséből 112 itteni ihletésű, itt látott napvilágot egyetlen drámája és egyetlen fennmaradt regénye is.

Ennek a személyes kötődésnek a felfedezése adta az ötletet ahhoz, hogy a Kecskeméti Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium Diákönkormányzata tanulmányi kirándulást szervezzen Szalkszentmártonba a kollégium 40 tanulójának, akik a tanév során kiemelkedő közösségi munkát végeztek.

Várakozással teli izgalommal pillantottuk meg Petőfi vadasi téglából épült, klasszicista stílusú házát, amelynek sajátos hangulata magával ragadja az embert. Az épületben ma állandó Petőfi irodalmi és néprajzi kiállítás látható, amit a múzeum egyik dolgozójának elbeszéléséből ismerhettünk meg.

A hely atmoszférája remek hangulatot teremtett az igazi megmérettetésre, ami ezután várt a három csapatra felosztott

gyermekcsoporthoz. A kollégium tanárai gondos gyűjtőmunkával készítettek elő egy 18 feladatsorból álló, Petőfi nevéhez fűződő irodalmi és zenei vonatkozású vetélkedőt. Az ismeretanyag bővítésének célja nem szorította háttérbe a vetélkedő játékos jellegét. Farkas Lajos a Petőfi Emlékmúzeum igazgatója és Mertz Vince a Petőfi Baráti Kör elnöke is megtisztelt minket a jelenlétével zsűriként, és az értékelés során hozzásegítettek minket a költővel kapcsolatos mind több anekdota megismeréséhez. A szalkszentmártoni tartózkodásunkat

a Steff István tanár úr által készített bográcsgulyás finom ízei is emlékeztették.

Utunkat Szabadszállás felé folytattuk, amely szintén összefonódik a költő nevével. A Városi Önkormányzat épületében egy olyan értékes kiállítás részei lehettünk Hajdú Ignác mk. alezredez úr az Alföldi Kiképző Központ parancsnok helyettesének kommentálása segítségével, amely a méltán nagy tekintélyt szerzett szabadszállási katonák külföldi tevékenységének állomásaival ismertetett meg minket.

A hagyomány tiszteletének és a tradíció ápolásának ifjúság felé történő közvetítése adta az igazi lényegét ennek a tanulmányi kirándulásnak.

A PÉCSI DIÁKFILMFESZTIVÁL (HAJNÓCZY KOLLÉGIUM) MEGHIRDETI A

6. MOZGÓKÉPES ISKOLAI VERSENYT ÉS RÖVIDFILMFESZTIVÁLT

ÁLTALÁNOS ÉS KÖZÉPISKOLÁS TANULÓK RÉSZÉRE.

KOROSZTÁLYOK: 1/ ÁLTALÁNOS ISKOLÁSOK (VAGY 8. ÉVFOLYAMIG)
2/ KÖZÉPISKOLÁSOK (9-14, 15, 16. ÉVFOLYAM)

KATEGÓRIÁK: 1/ ÁLTALÁNOS /DOKUMENTUMFILM, RIPORT / (NINCS IDŐKORLÁT)
2/ ANIMÁCIÓS FILM (MAX. 10 PERC)
3/ EGYÉB /KISÉRLETI FILM, REKLÁMFILM, STB./ (MAX. 10 PERC)
4/ KISJÁTÉKFILM (NINCS IDŐKORLÁT)

TECHNIKA: BÁRMILYEN TECHNIKÁVAL (SZUPER 8-AS, VIDEÓ, SZÁMÍTÓGÉP)
KÉSZÜLHETNEK A PÁLYAMŰVEK, DE A VERSENYRE VHS KAZETTÁRA
MÁSOLVA KELL BEADNI AZOKAT.

A BEKÜLDÖTT MUNKÁKAT SZAKMAI ZSÚRI DÍJAZZA.

A SZERVEZŐK MEGHÍRDETNEK EGY **STANDFOTÓ** (A FILMKÉSZÍTÉS FOLYAMATÁT
BEMUTATÓ) **FOTÓPÁLYÁZATOT**. PÁLYÁZNI LEHET 5 DB. 10X15 CM
FOTÓKKAL. MINDEN BEKÜLDÖTT KÉPET A HELYSZÍNEEN KIÁLLÍTUNK.
A LEGJOBB MUNKÁKAT DÍJAZZUK

BEADÁSI HATÁRIDŐ: 2005. MÁRCIUS 10.

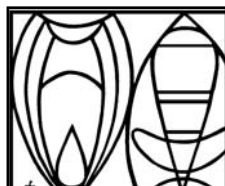
CÍM: PÉCSI HAJNÓCZY JÓZSEF KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM
7627 PÉCS, PUSKIN TÉR 17.
A FELADVÁNYRA IRJÁTOK RÁ: „PÉCSI DIÁKFILMFESZTIVÁL 2005”

A **KAZETTÁN (ILL.DOBOZÁN) SZEREPELJENEK A KÖVETKEZŐK:** A KÉSZÍTŐ NEVE,
ÉVFOLYAMA, AZ ISKOLA NEVE, PONTOS LEVELEZÉSI CÍMMEL ÉS TELEFONSZÁMMAL.
A FELKÉSZÍTŐ TANÁR NEVE, A MŰ CÍME ÉS ALCÍME, KATEGÓRIÁJA, IDŐHOSSZA ÉS
KÉSZÍTÉSÉNEK ÉVE. EGY SZERZŐ TÖBB MUNKÁVAL IS PÁLYÁZHAT.
A **KAZETTÁKAT CSAK KÜLÖN KÉRÉSRE KÜLDJÜK VISSZA!**

**A DÍJÁTADÁS ÉS A PÁLYAMUNKÁK VETÍTÉSE PÉCSETT,
A HAJNÓCZY KOLLÉGIUMBAN LESZ
2005. ÁPRILIS 29-ÉN.**

INFORMÁCIÓ: REHÁK RÓBERT, KÁLECZ RUDOLF (HAJNÓCZY KOLLÉGIUM):

72/243-838, 72/243-839
REHÁK RÓBERT: 70/251-9037
HONLAP: www.diakfilmfesztival.hu

BARANYAI PEDAGÓGIAI
SZAKSZOLGÁLATOK
ÉS SZAKMAI SZOLGÁLTATÁSOK
KÖZPONTJA

Vizuális ■
Nevelésért ■
Alapítvány ■